

Archeologisch vooronderzoek Ruien (Kluisbergen) – Avelgemstraat

Natasja Reyns en Marijke Derieuw

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bvba 047

Aard onderzoek: Prospectie
Vergunningsnummer: 2011/253
Naam aanvrager: Natasja Reyns
Naam site: Ruïen, Avelgemstraat

Opdrachtgever: Taelman NV, Vijvestraat 59, B-8720 OESELGEM
Opdrachtnemer: All-Archeo bvba, Barelveldweg 4, B-2880 BORNEM
Terreinwerk: Natasja Reyns en Steven Van Dyck
Administratief toezicht: Nancy Lemay, Gebroeders Van Eyckstraat 4-6, B-9000 GENT.

Rapportage: All-Archeo bvba
Determinaties: dra. Natasja Reyns

All-Archeo bvba
Barelveldweg 4
B-2880 Bornem

info@all-archeo .be
0478 36 57 07
0498 15 84 40

© All-Archeo bvba, 2011

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek. De aanbevelingen dienen louter ter advisering van het bevoegde gezag, zijnde Ruimte en Erfgoed

Inhoudsopgave

1 INLEIDING.....	5
2 PROJECTGEGEVENS EN AFBAKENING ONDERZOEK.....	7
2.1 Afbakening studiegebied.....	7
2.2 Aard bedreiging.....	8
2.3 Onderzoeksopdracht	9
3 BESCHRIJVING REFERENTIESITUATIE.....	11
3.1 Landschappelijke context.....	11
3.1.1 Topografie.....	11
3.1.2 Hydrografie.....	11
3.1.3 Bodem.....	12
3.2 Beschrijving gekende waarden.....	12
3.2.1 Historische gegevens.....	12
3.2.2 Archeologische voorkennis.....	13
3.2.3 Inschatting intactheid archeologisch erfgoed en archeologische potentie.....	14
4 RESULTATEN TERREINONDERZOEK.....	15
4.1 Toegepaste methoden & technieken.....	15
4.2 Bodem.....	15
4.2.1 Opbouw.....	15
4.2.2 Gaafheid terrein	15
4.3 Archeologische vondsten.....	16
4.3.1 Steentijd.....	16
4.3.2 Metaaltijden/Romeinse tijd.....	16
4.3.3 Nieuwe - nieuwste tijd.....	17
4.4 Archeologische sporen.....	17
4.4.1 Bespreking sporen.....	17
4.4.2 Structuren.....	19
4.5 Afbakende sites.....	20
4.5.1 Site 1 - Onbepaalde datering - Bewoningssporen?.....	20
4.6 Besluit.....	20
5 WAARDERING.....	21
5.1 Site 1 - Onbepaalde datering - Bewoningssporen?.....	21
5.2 Overige deel van het onderzoeksgebied.....	21
6 ANALYSE VAN DE GEPLANDE SITUATIE: EFFECTEN.....	23
7 AANBEVELINGEN.....	25
7.1 Adviezen.....	25
8 BIBLIOGRAFIE.....	27
8.1 Websites.....	27
9 BIJLAGEN.....	29
9.1 Lijst van afkortingen.....	29
9.2 Glossarium.....	29

9.3 Archeologische periodes.....	29
9.4 Plannen en tekeningen.....	29
9.5 CD-rom.....	30

1 Inleiding

Naar aanleiding van de geplande aanleg van een verkaveling door Taelman nv, werd door Ruimte en Erfgoed, een prospectie met ingreep in de bodem, door middel van proefsleuven geadviseerd.

Deze opdracht werd op 27 juni 2011 aan All-Archeo bvba toegewezen. Het terreinwerk werd uitgevoerd op 11 augustus 2011, onder leiding van Natasja Reyns en met medewerking van Steven Van Dyck. De bedoeling van het onderzoek was om binnen het plangebied archeologisch erfgoed te karteren en het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed te lokaliseren, te interpreteren en te waarderen, zodat een advies wordt uitgebracht over eventuele vervolgstappen met betrekking tot het archeologisch vrijgeven van het plangebied, of bepaalde zones hierbinnen en het definiëren van eventuele sites die in de toekomst volledig onderzocht dienen te worden alvorens die zones vrijgegeven kunnen worden.

De eindbeslissing over het vrijgeven van de gronden en/of archeologisch vervolgonderzoek ligt bij Ruimte en Erfgoed.

2 Projectgegevens en afbakening onderzoek

2.1 Afbakening studiegebied

Het projectgebied is gelegen in de provincie Oost-Vlaanderen, gemeente Kluisbergen, deelgemeente Ruien (Fig. 1), perceel 413W. Het terrein dat wordt ontwikkeld is braakliggend en vrij toegankelijk. De te ontwikkelen oppervlakte bedraagt ca. 0,5 ha. Het terrein is volgens het gewestplan gelegen in milieubelastende industrieën (1002).

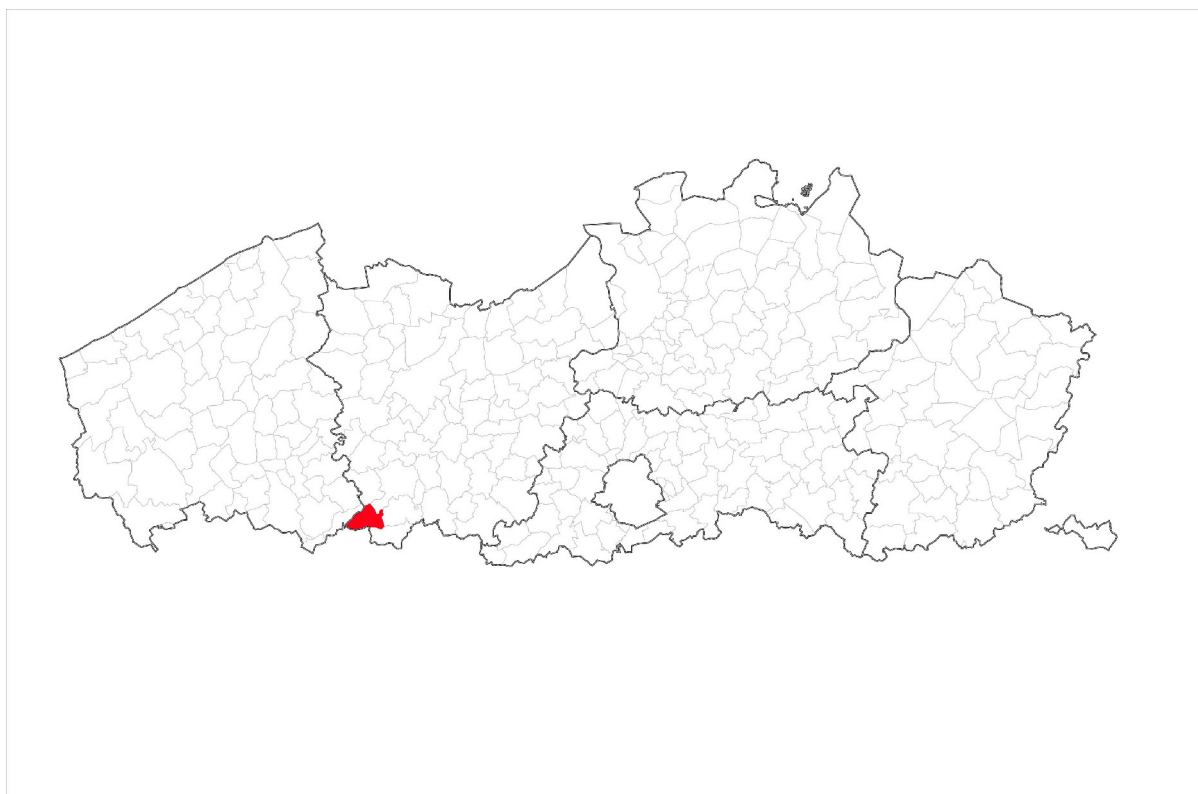

Fig. 1: Situeringssplan

- Administratieve gegevens met betrekking tot de locatie van het onderzoek:
  - Provincie: Oost-Vlaanderen
  - Locatie: Ruien
  - Plaats: Avelgemstraat - Spoorweglaan
  - Toponiem: Heyeryc, Herpelgem
  - x/y Lambert 72-coördinaten:
    - 87295; 163092
    - 87360; 163186
    - 87429; 163122
    - 87325; 163051

Het projectgebied is gelegen ten zuiden van de Avelgemstraat, ten oosten van de Kapellestraat, ten noorden van de Spoorweglaan en ten westen van de Hazestraat (Fig. 2).

Fig. 2: Kleurenorthofoto met een situering van het onderzoeksgebied (maps.google.nl)

2.2 Aard bedreiging

Er zal op het terrein een verkaveling met 12 loten aangelegd worden. De totale te ontwikkelen oppervlakte bedraagt ca. 0,5 ha. (Fig. 3). Dit gaat gepaard met een verstoring van het archeologisch bodemarchief.

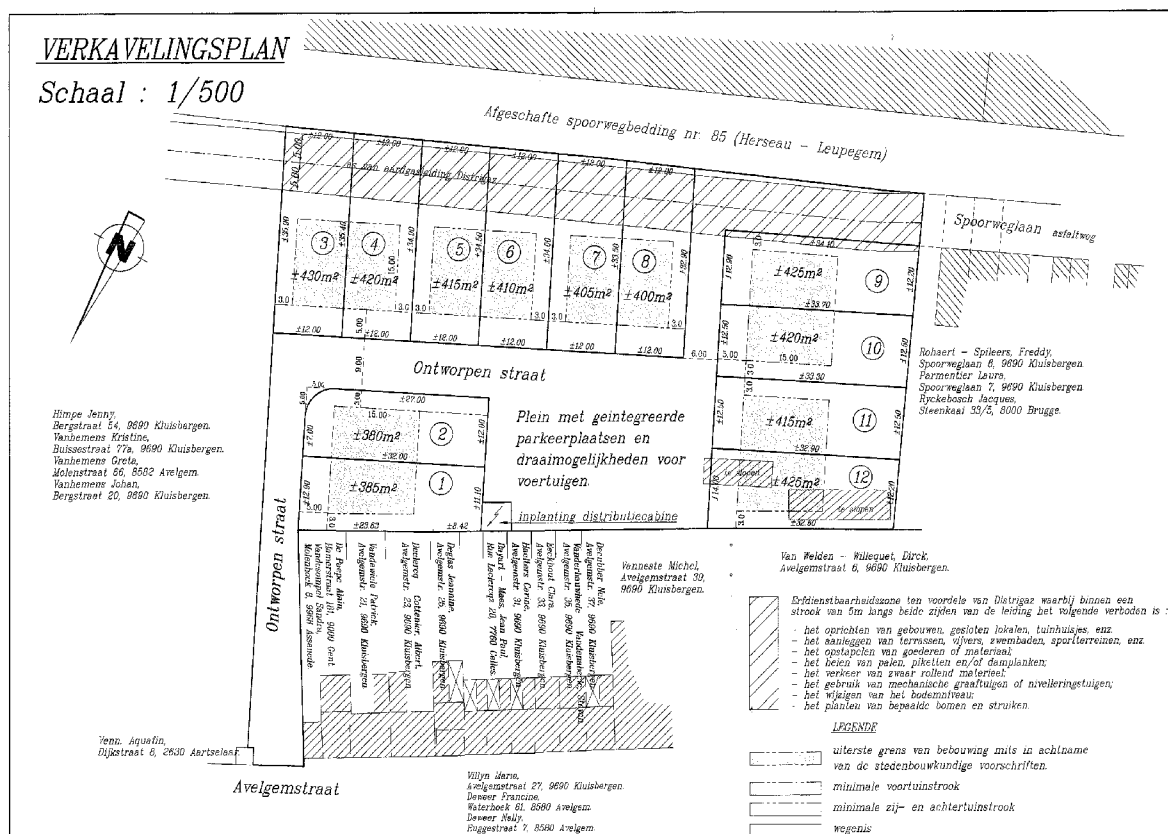

Fig. 3: Ontwerpplan

2.3 Onderzoeksopdracht

De bedoeling van het onderzoek was het vaststellen van de eventuele aanwezige archeologische waarden en deze in relatie tot hun context te interpreteren en zo correct mogelijk te waarderen om de gevolgen van de geplande bedreiging te kunnen inschatten. Hieruit moet dan een advies voortvloeien met betrekking tot de volgende stappen, zijnde bijvoorbeeld het vrijgeven van de terreinen of de noodzaak van een eventueel vervolgonderzoek.

Een aantal vragen dienden in het bijzonder beantwoord te worden:

- zijn er sporen aanwezig?
- zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- hoe is de bewaringstoestand van de sporen (goed, gebioturbeerd)?
- maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?

3 Beschrijving referentiesituatie

3.1 Landschappelijke context

3.1.1 Topografie

Op de topografische kaart is het gebied gelegen rond 20 m TAW (Fig. 4), op een lichte noordwest-zuidoost georiënteerde helling.

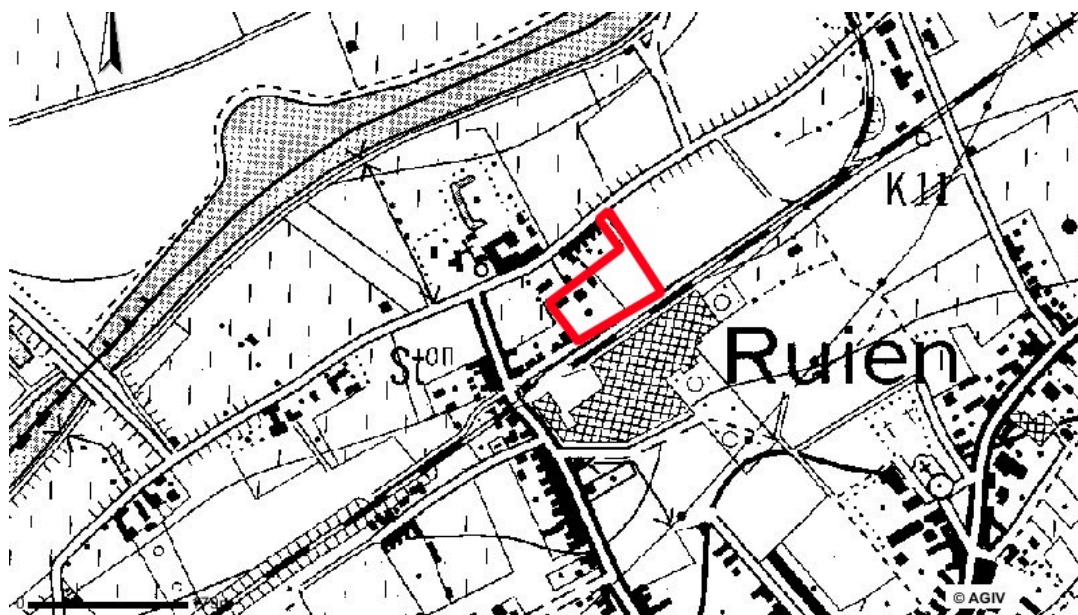

Fig. 4: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<http://www.agiv.be>)

3.1.2 Hydrografie

Fig. 5: Hydrografie (<http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen/vha>)

Het gebied is gelegen binnen het Boven-Scheldebekken, in de subhydrografische zone van de Schelde van de monding van de Grote/zwarte Spierebeek (excl.) tot de monding van de Molenbeek. Ten westen bevindt zich de Bosbeek, die ten noordwesten in de Bovenschelde uitmondt. (Fig. 5).

3.1.3 Bodem

Het onderzoeksgebied is gelegen in de Kempen. De geologische ondergrond bestaat uit het Lid van Saint Maur (KoSm), gekenmerkt door grijze silthoudende klei.¹

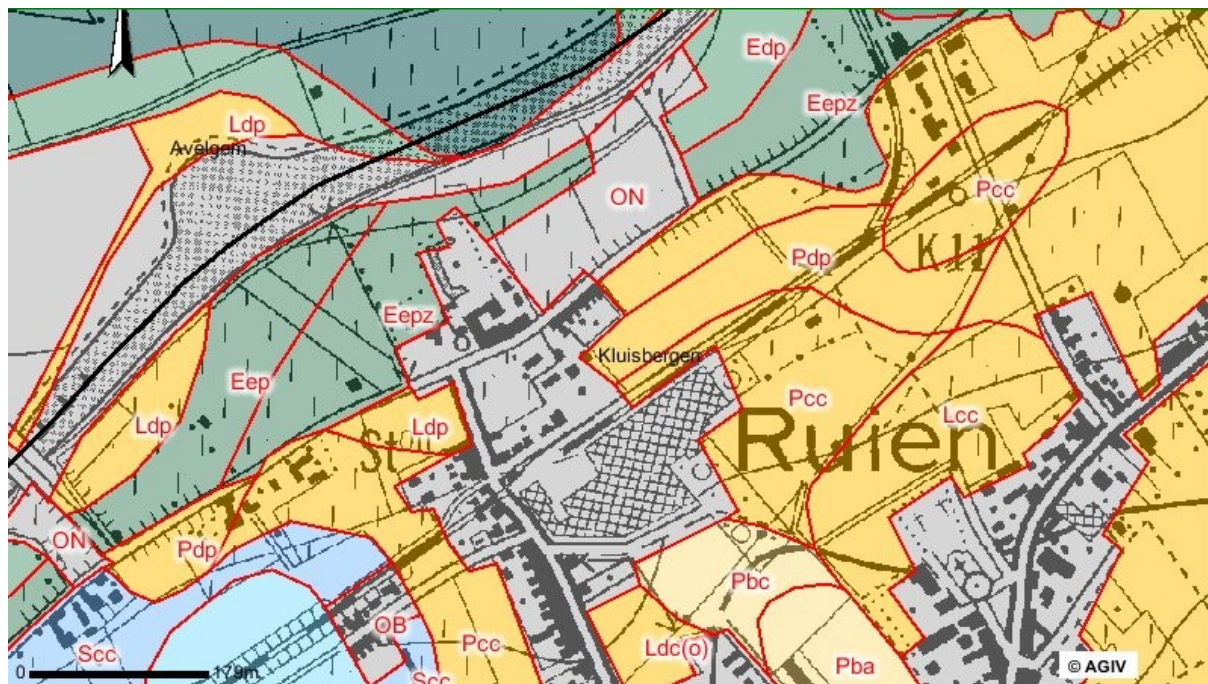

Fig. 6: Bodemkaart (<http://www.agiv.be>)

De bodem is op de plaats van het projectgebied op de bodemkaart (Fig. 6) weergegeven als een matig natte licht zandleembodem zonder profiel (Pdp). In het uiterste zuiden bestaat de bodem uit een matig droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (Pcc).

3.2 Beschrijving gekende waarden

3.2.1 Historische gegevens

Ruïen maakte voorheen deel uit van de gemeente Berchem, horend tot het graafschap Vlaanderen, kasselrij Land van Aalst. In 1737 werd Ruïen als onafhankelijke parochie opgericht, na afscheiding van Berchem. De verdwenen kapel van Onze-Lieve-Vrouw van Erpelgem, reeds vermeld in de zestiende eeuw, stond onder patronaat van de Sint-Diederiksabdij van Reims.²

Op de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778), kan gezien worden dat het projectgebied agrarisch gebied was (Fig. 7). De nu bestaande wegen zijn grotendeels terug te vinden op deze kaart. Ten noordwesten is een vierkant gebouw te zien. Op de Atlas der Buurtwegen uit circa 1841 wordt hetzelfde beeld geschetst (Fig. 8).

¹ <http://dov.vlaanderen.be>

² <http://inventaris.vioe.be/dibe/geheel/20348>

Bij het vierkante gebouw staat “Herpelgem” te lezen. Het gaat om het kasteel Herpelgem, dat reeds in 1460 vermeld werd als “Hove van Herpelchem”. Het gaat nu om een aan de straat gelegen herenhuis. Het oudste deel dateert vermoedelijk van 1774.

Fig. 7: Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (<http://www.ngi.be>)

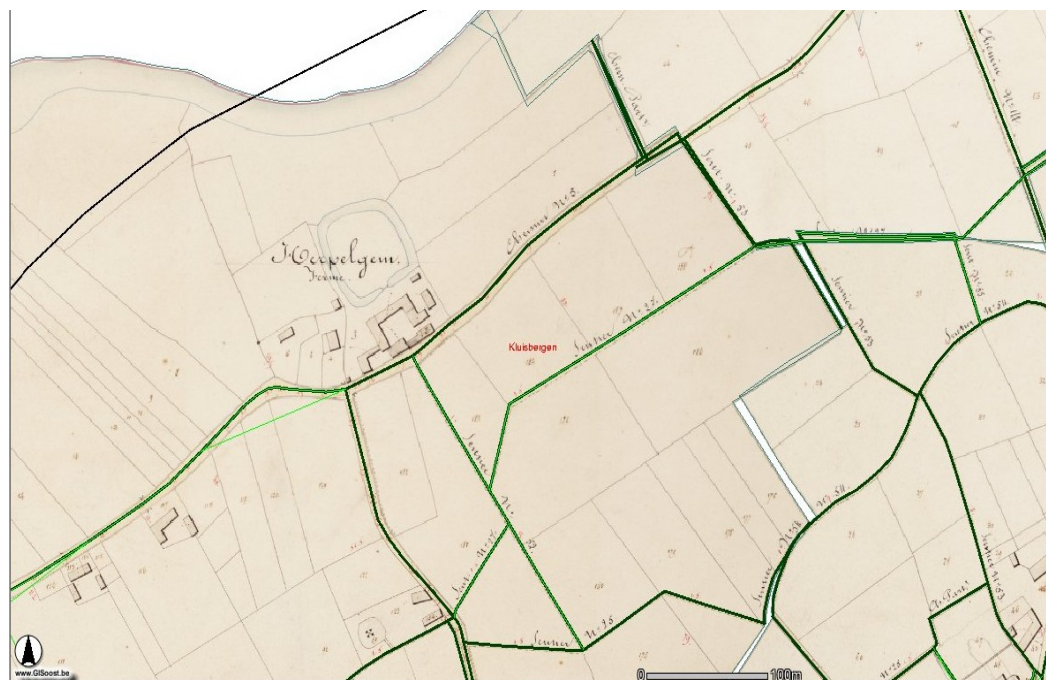

Fig. 8: Atlas der Buurtwegen (<http://gis1.provant.be/Geoloketten/geoloket.jsp>)

3.2.2 Archeologische voorkennis

In en nabij het projectgebied zijn volgens de Centraal Archeologische Inventaris gekende archeologische waarden aanwezig (Fig. 9):

- CAI 500409: Dorpwijk. Vermoedelijk een Romeinse villa.
- CAI 501966: Sint-Corneliuskerk, een voormalige kerk uit 1713 die in 1862 vervangen werd.

- CAI 73997: Rugge dorp. Dorpsnederzetting (rijgehucht) uit de vroege middeleeuwen (eerste bewoning 821).³

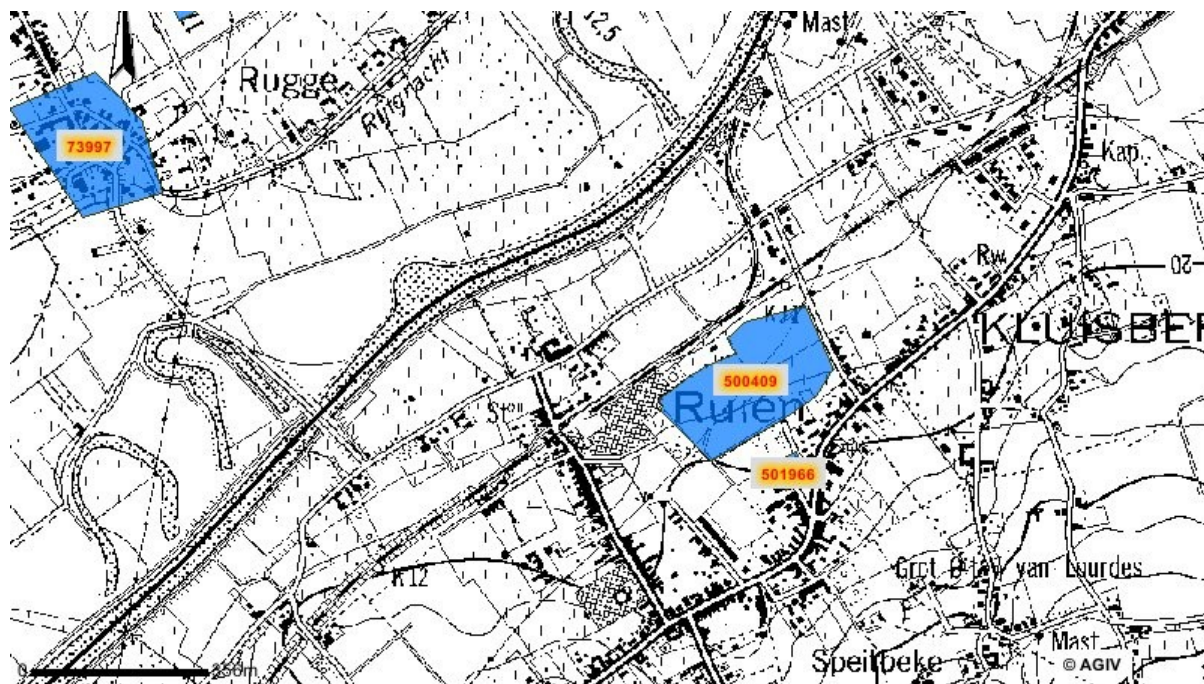

Fig. 9: CAI (<http://geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/cai>)

Ten zuiden van en onmiddellijk aansluitend op het plangebied bevindt zich de gekende archeologische site Kluisbergen-Rosalinde. Bij proefsleuvenonderzoek in oktober-december 2010, uitgevoerd door Solva, werden hier sporen van intensieve bewoning gevonden tijdens de metaaltijden en Romeinse tijd. Het plangebied sluit onmiddellijk aan op de Romeinse nederzetting.⁴

3.2.3 Inschatting intactheid archeologisch erfgoed en archeologische potentie

Het projectgebied en zijn omgeving bevatten een aantal gekende archeologische waarden, die dateren uit de middeleeuwen en Romeinse tijd. Vooral Romeinse sporen lijken te verwachten in het gebied. De aanwezigheid van sporen uit andere periodes kan moeilijk ingeschat worden.

Op basis van het bureauonderzoek kon de intactheid van het archeologisch erfgoed ingeschat worden. Gezien de bodem van het projectgebied voor het grootste deel niet verstoord lijkt, lijkt het mogelijk aanwezige archeologische erfgoed vrij goed bewaard.

³ Mestdagh 1999

⁴ Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Kluisbergen (deelgem. Ruïen), Avelgemstraat, 2.

4 Resultaten terreinonderzoek

4.1 Toegepaste methoden & technieken

De totale af te graven oppervlakte bedroeg minstens 12 % van het te prospecteren terrein, respectievelijk 10 % door middel van proefsleuven en 2 % door middel van kijkvensters en/of dwarsleuven. De bovengrond werd verwijderd tot op het archeologisch leesbare niveau, bepaald door de leidinggevende archeoloog.

Tijdens het onderzoek werd de methode van continue sleuven gebruikt:

- parallelle proefsleuven ononderbroken over het volledige terrein;
- de afstand tussen de proefsleuven bedroeg niet meer dan 15 m (van middenpunt tot middenpunt);
- de minimale breedte van een sleuf was één graafbak breed, in dit geval 1,80 à 2 m.

Alle sporen, werkputten en minstens één representatief bodemprofiel per werkput werden fotografisch vastgelegd. Daarnaast werden alle hoofdmeetpunten, proefsleuven, vlakken, profielen, sporen, en aanlegvondsten topografisch ingemeten.

Het projectgebied omvat een oppervlakte van circa 0,75 ha (of 7508 m²). Het onderzoek geeft volgende getallen als resultaat:

- Onderzoekbare zone: 4878 m²
  - Te onderzoeken zone = 10 % of 488 m² proefsleuven + 2 % of 98 m² kijkvensters
- Ongezochte oppervlakte:
  - Aantal aangelegde werkputten: 7 = 601,5 m²
  - Aantal aangelegde kijkvensters: 2 = 105 m²

De niet onderzoekbare zone bestaat uit 1507 m² wegenis en een zone van 1123 m² met de aanwezigheid van een Fluxys-leiding.

4.2 Bodem

Over het merendeel van het onderzoeksgebied bevindt het archeologisch niveau zich op circa 40 tot 60 cm onder het maaiveld, tussen 13,38 en 14,42 m TAW. De leesbaarheid van de bodem was goed.

4.2.1 Opbouw

Over vrijwel het volledige terrein is een bodemopbouw te herkennen die bestaat uit een geroerde toplaag met kleine fracties bouwpuin, vermoedelijk het gevolg van de aanleg van de wegenis. Deze bevindt zich op de A-horizont, die gemiddeld circa 40 cm dik is en die ligt op de C-horizont (Fig. 10).

4.2.2 Gaafheid terrein

Over het grootste deel van het terrein was het bodemarchief goed bewaard. Verstoringen werden slechts in mindere mate aangetroffen en de verstoring van de toplaag ging nooit tot op het archeologische niveau.

Fig. 10: Profiel 1 in werkput 4

4.3 Archeologische vondsten

In totaal werden 7 fragment van een voorwerp ingezameld, uit een geregistreerd spoor.

Categorie	Subcategorie	Steentijd	Metaaltijden/ Romeinse tijd	Nieuwe tijd - nieuwste tijd	Totaal
Aardewerk	Vaatwerk		1	4	5
Mortel				1	1
Steen	Silex	1			1
Totaal		1	1	5	7

De meest vertegenwoordigde materiaalcategorie is aardewerk - vaatwerk. Verder werden ook een fragment mortel en een fragment silex aangetroffen. Alle vondsten zijn afkomstig uit werkput 3.

4.3.1 Steentijd

In een greppel, spoor 1, werd in werkput 3 een fragment silex aangetroffen tijdens het couperen van het spoor. Het gaat om een klingfragment met retouches. Het fragment silex bevindt zich in secundaire context.

4.3.2 Metaaltijden/Romeinse tijd

Als aanlegvondst (WP3AV2) werd een klein wandfragment handgevormd aardewerk aangetroffen met een vrij zacht baksel, een RRR bakschema⁵ en een dikte van 8 mm. Op basis van dit fragment kan echter geen fijnere datering bekomen worden.

5 Bij de kleur van een scherf op dwarsdoorsnede is een onderscheid gemaakt tussen "oxiderend" (O), ofwel lichte tinten, en "reducerend" (afgekort tot R) dat wil zeggen donkere tinten. Aldus kan de kleuropbouw aangegeven worden, waarbij telkens begonnen wordt met de (veronderstelde) buitenzijde. Zo staat ORO voor een lichte binnen- en buitenzijde en een donkere kern.

4.3.3 Nieuwe – nieuwste tijd

Tot slot zijn de meeste vondsten aan de nieuwe of nieuwste tijd toe te schrijven. Als aanlegvondst (WP3AV1) werd een wandfragment Raeren steengoed aangetroffen en verderop (WP3AV3) ook nog een bodem- en een wandfragment rood aardewerk aangetroffen, die aan de binnenzijde geglaazuurd zijn.

Uit de greppel (WP3S1) is eveneens een wandfragment rood aardewerk, aan de binnenzijde geglaazuurd aangetroffen, evenals een fragment kalkmortel.

4.4 Archeologische sporen

In totaal werden 27 sporen geregistreerd, waarvan 25 antropogeen en 2 natuurlijk van aard zijn.

Greppels	Kuilen	Paalsporen	Overige
5	7	8	5

De meeste sporen van antropogene oorsprong zijn paalsporen. Verder is de aanwezigheid van kuilen en greppels vastgesteld. Een aantal sporen werd gebundeld in de categorie overige en omvat leidingen, een drainagebuis, een uitbraakspoor en een muur.

4.4.1 Bespreking sporen

Greppels

De aangetroffen greppels kunnen op basis van hun vulling in twee groepen verdeeld worden. Enerzijds is er een greppel met een homogene bruine vulling en een noordoost-zuidwest oriëntatie. Het gaat om WP3S1, met een diepte van 10 cm, dat ook al heel wat vondstmateriaal opleverde, waardoor de greppel in de nieuwe of nieuwste tijd te dateren is.

Verder zijn er twee greppels, WP3S4 en WP4S2, aangetroffen met een homogene donkergrijze vulling en een noordwest-zuidoost oriëntatie. Tot slot werden nog twee greppels, WP1S5 (Fig. 11, diepte 20 cm) en WP2S2 (diepte 6 cm), aangetroffen met een homogene lichtgrijze vulling. Ze hebben een eerder noordoost-zuidwest oriëntatie en lijken sterk uitgeloogd.

Fig. 11: WP1S5

Kuilen

De aangetroffen kuilen zijn in hoofdzaak puinkuilen (Fig. 12) met een eerder losse vulling vol puin en een onregelmatige vorm.

Fig. 12: WP7S3

Paalsporen

Ook binnen de paalsporen kunnen twee groepen onderscheiden worden. Het gaat enerzijds om paalsporen met een homogene donkergrijze vulling en vierkante vorm. Een tweede groep omvat uitsluitend WP2S1 (Fig. 13), een rond paalspoor met een lichtgrijze homogene vulling en een diepte van 8 cm. De vulling lijkt uitgeloogd, zoals de vulling van de nabijgelegen grachten.

Fig. 13: WP2S1

Overige sporen

De overige sporen omvatten in de eerste plaats leidingen, die aangetroffen werden in werkputten 5 en 6. In werkput 5 werd verder nog een uitbraakspoor (WP5S2) aangetroffen, terwijl in werkput 6 nog het restant van een muur (WP6S2) werd aangetroffen. De muur is anderhalve baksteen dik, is gevoegd met kalkmortel en lijkt eerder recent. Het formaat van de bakstenen bedraagt 28 x 10

cm. Tot slot kon ook nog de aanwezigheid van een drainagebuis (WP3S3, Fig. 14) vastgesteld worden.

Fig. 14: WP3S3

4.4.2 Structuren

Na onderzoek en interpretatie van de hiervoor besproken sporen, kon vastgesteld worden dat een aantal sporen deel uitmaken van structuren.

Greppels

Structuur	Spoornummers	Oriëntatie	Datering
G1	WP3S4, WP4S2	NW-ZO	Nieuwe/nieuwste tijd

De enige greppelstructuur die aangetroffen werd, is een noordwest-zuidoost georiënteerde structuur, die uit de nieuwe of nieuwste tijd dateert. Deze datering is gebaseerd op een vergelijking van de aangetroffen sporen met de Atlas der Buurtwegen, waarop een perceelsgrens te zien is. De hier besproken greppelstructuur is vermoedelijk de aanduiding van deze perceelsgrens.

Paalsporen

Structuur	Spoornummers	Oriëntatie	Datering
P1	WP1S1-4, WP3S2 (Fig. 15), WP4S1	NW-ZO	Nieuwe/nieuwste tijd

Een aantal van de aangetroffen paalsporen maken deel uit van een structuur. Het gaat vermoedelijk om een afsluiting. De oriëntatie van de structuren is gelijkaardig aan die van de greppelstructuur. Vermoedelijk kan de afsluiting in dezelfde periode gedateerd worden.

Fig. 15: WP3S2

4.5 Afgebakende sites

4.5.1 Site 1 – Onbepaalde datering – Bewoningssporen?

Uit onderzoek van de aanwezige sporen en structuren die hieruit reeds afgeleid konden worden, is gekomen tot de afbakening van een site. De site bevindt zich in het uiterste noorden van het onderzoeksterrein en omvat een aantal sporen met een uitgeloopte vulling. Het gaat om twee greppels (WP1S5 en WP2S2) en een paalspoor (WP2S1).

4.6 Besluit

Het vooronderzoek toonde de aanwezigheid aan van in hoofdzaak greppels, kuilen, en paalsporen. De aangetroffen sporen dateren vermoedelijk grotendeels uit de nieuwe of nieuwste tijd.

Enkele sporen vielen echter op omwille van hun uitgeloopte karakter. Het gaat om twee greppels (WP1S5 en WP2S2) en een paalspoor (WP2S1), waarrond een site afgebakend werd.

5 Waardering

5.1 Site 1 – Onbepaalde datering – Bewoningssporen?

De aanwezige sporen hebben een uitgelopen vulling en zijn van onbepaalde datering.

Beleving

De belevingswaarde in functie van schoonheid en herinneringswaarde is niet van toepassing aangezien de aangetroffen archeologische resten niet meer zichtbaar zijn aan het oppervlak en ook niet herinnerd worden door mensen uit de omgeving.

Fysieke kwaliteit

- Gaafheid
  - De gaafheid van het terrein lijkt goed, maar opvallend is wel de geringe bewaringsdiepte van de sporen.
- Conservering
  - Gezien de eerder droge eigenschappen van de bodem, is een bewaring van organisch materiaal weinig waarschijnlijk.

Inhoudelijke kwaliteit

De aangetroffen sporen in deze zone zijn moeilijk te duiden omwille van de geringe oppervlakte die de site omvat. Het paalspoor lijkt verder ook geen deel uit te maken van een structuur, gezien gelijkaardige sporen in de nabije omgeving ontbreken. Het lijkt er dan ook op dat de inhoudelijke kwaliteit eerder beperkt is. Daarbij komt dat de ensemblewaarde van de archeologische waarden reeds aangetast is door de aanleg van de wegenis.

5.2 Overige deel van het onderzoeksgebied

De aanwezige sporen en structuren kunnen gedateerd worden in de nieuwe of nieuwste tijd.

Beleving

De belevingswaarde in functie van schoonheid en herinneringswaarde is niet van toepassing aangezien de aangetroffen archeologische resten niet meer zichtbaar zijn aan het oppervlak en ook niet herinnerd worden door mensen uit de omgeving.

Fysieke kwaliteit

- Gaafheid
  - De gaafheid van het terrein lijkt goed, maar opvallend is wel de geringe bewaringsdiepte van de sporen.
- Conservering
  - Gezien de eerder droge eigenschappen van de bodem, is een bewaring van organisch materiaal weinig waarschijnlijk.

Inhoudelijke kwaliteit

De grachtstructuur en afsluiting lijken van inhoudelijke kwaliteit eerder beperkt op archeologisch vlak. Hun belangrijkste informatiewaarde is hun functie als perceelsgrenzen en hun informatieve waarde lijkt dan ook vooral te liggen op historisch-ecologisch vlak. Ook de aanwezigheid van de overige sporen heeft een beperkte inhoudelijke kwaliteit.

Het archeologisch onderzoek van het terrein heeft echter wel een inhoudelijke kwaliteit in de zin dat het informatie bijdraagt aan de landschapsarcheologie, en verder ook aan een holistische

‘culturele biografie’ van het landschap. Dit is interessant om de aard, verspreiding en ‘kwaliteit’ van het archeologisch erfgoed te kunnen inschatten.⁶

---

6 http://www.onderzoeksbalans.be/onderzoeksbalans/archeologie/methoden_en_technieken/terreinevaluatie/inleiding

6 Analyse van de geplande situatie: effecten

Door middel van een analyse van de geplande situatie wordt onderzocht op welke wijze en in welke mate de effecten, zijnde de geplande ingreep in de bodem, de aanwezige archeologische waarden zal beïnvloeden. Dit maakt mogelijk om voor de verschillende effecten, adviezen op te stellen.

Fysieke aantasting van archeologische waarden

Geplande activiteiten noodzaken een aantal bodemingrepen die tot op zekere diepte het bodemarchief volledig zullen vergraven.

Aantasting ensemblewaarde van archeologische waarden

De ensemblewaarde van de archeologische waarden is reeds aangetast door de aanleg van de wegenis in het onderzoeksgebied. De geplande bodemingreep zal de ensemblewaarde wel verder aantasten.

Degradatie van archeologische waarden

De kans op bewaring van organisch materiaal is doorgaans beperkt.

Deformatie van archeologische waarden

Als gevolg van de druk uitgeoefend door de in te planten gebouwen, zal ook een deel van de onderliggende bodem die niet onmiddellijk fysiek aangetast is, gecompacteerd worden. Ook de zware werfmachines zullen de bodem enigszins verstoren in de zones die niet onmiddellijk fysiek worden aangetast.

7 Aanbevelingen

7.1 Adviezen

Op basis van de waardering van de aangetroffen archeologische sites en analyse van het geplande grondverzet, worden voor het onderzoeksgebied de volgende opties overwogen:

Site 1 - Onbepaalde datering - Bewoningssporen?

De aangetroffen sporen in deze zone zijn moeilijk te duiden omwille van de geringe oppervlakte die de site omvat. Het paalspoor lijkt verder ook geen deel uit te maken van een structuur, gezien gelijkaardige sporen in de nabije omgeving ontbreken. Het lijkt er dan ook op dat de inhoudelijke kwaliteit eerder beperkt is. Verder is het zo dat de ensemblewaarde van de archeologische waarden reeds aangetast is door de aanleg van de weg in het onderzoeksgebied.

Er wordt voor deze zone dan ook geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Overige deel terrein

Door middel van het uitgevoerde vooronderzoek werden de verschillende archeologische waarden in voldoende mate in kaart gebracht en geïnterpreteerd. Hierbij werd voornamelijk de historische percelering gekarteerd. Verder archeologisch onderzoek hiervan lijkt dan ook weinig zinvol.

8 Bibliografie

Mestdagh, H., 1999: *Archeologische inventarisatie en evaluatie van het gebied "West-Vlaamse Scheldemeersen"*.

Z.n., s.d.: *Bijzondere voorschriften bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Kluisbergen (deelgem. Ruïen), Avelgemstraat*.

8.1 Websites

Agentschap voor geografische informatie Vlaanderen (2011)
<http://geo-vlaanderen.agiv.be/>

Centraal Archeologische Inventaris (2011)
<http://cai.erfgoed.net/cai/index.php>

Databank ondergrond Vlaanderen (2011)
<http://dov.vlaanderen.be>

GISoost, Geografisch informatiesysteem – Provincie Oost-Vlaanderen (2011)
<http://www.gisoost.be>

Nationaal geografisch instituut (2011)
<http://www.ngi.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2011)
Vlaams instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE)
<http://www.onderzoeksbalans.be>

9 Bijlagen

9.1 Lijst van afkortingen

CAI	Centrale Archeologische Inventaris
TAW	Tweede Algemene Waterpassing
DHM	Digitaal hoogtemodel

9.2 Glossarium

Ex situ	Tegenovergestelde van in situ.
Hydrografie	Beschrijving van de fysische eigenschappen van waterlichamen en het aangrenzende land.
In situ	Term gebruikt voor de aanduiding van archeologische resten die in dezelfde toestand worden teruggevonden als ze in het verleden door de mens zijn achtergelaten.
Off-site	Sporen die niet onmiddellijk aan een site kunnen toegewezen worden.
Onderzoeksgebied	Deel van het plangebied dat onderworpen is aan een archeologisch (voor)onderzoek.
Plangebied	Het terrein waarop een bodemverstorende activiteit wordt gepland of uitgevoerd.
Spijker	Bijgebouw dat dienst doet als opslagplaats.

9.3 Archeologische periodes

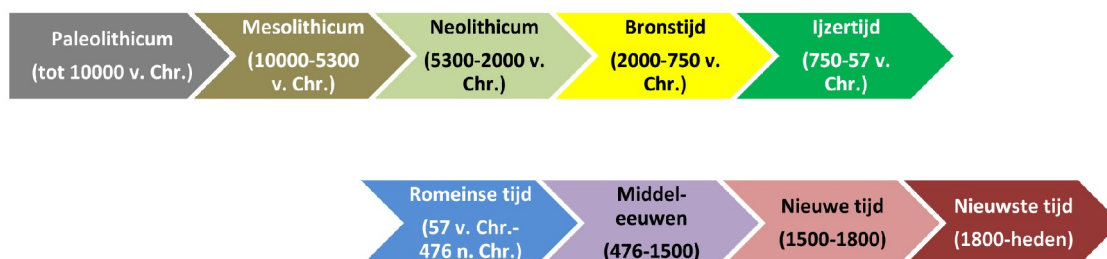

Fig. 16: Archeologische periodes

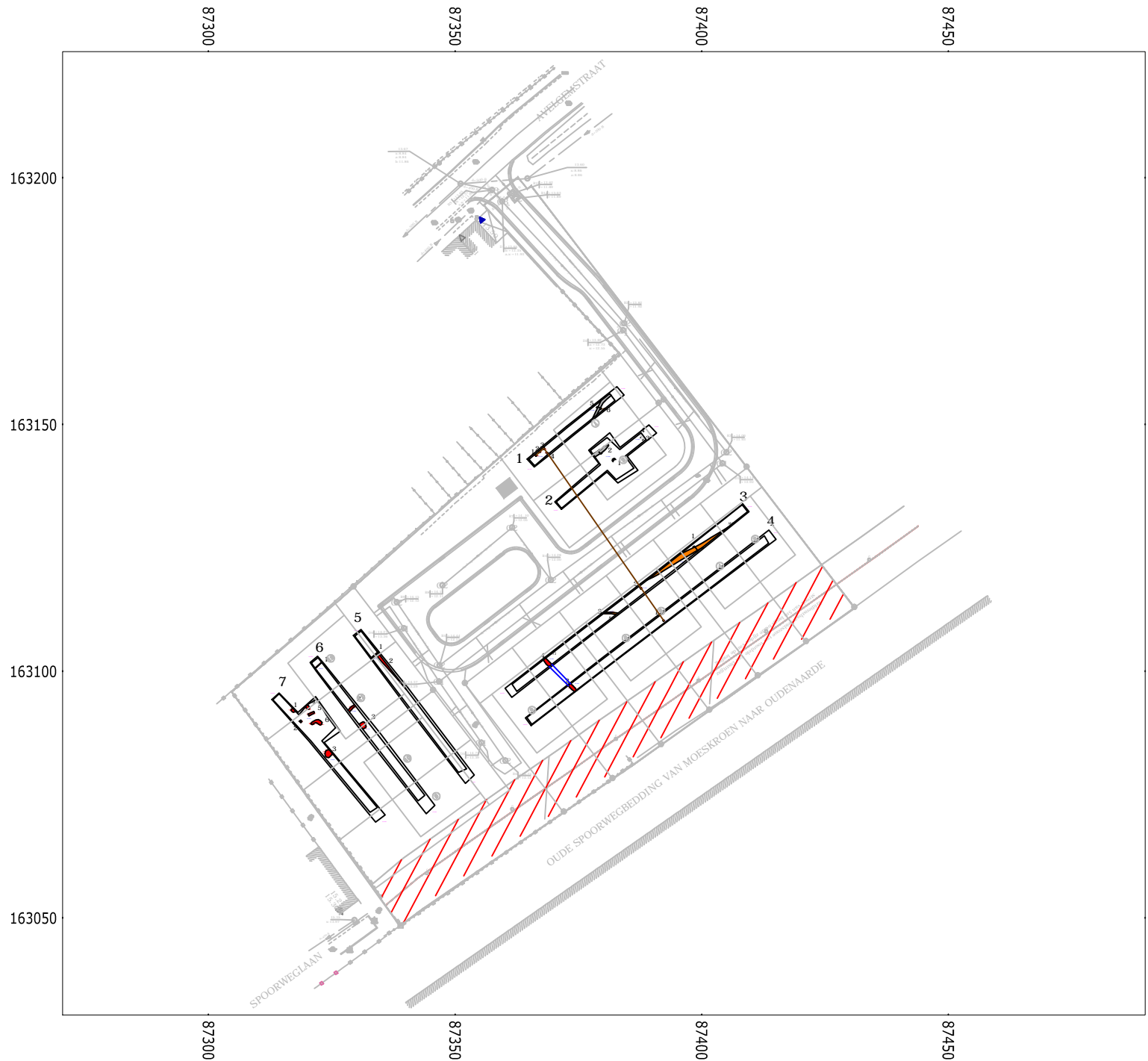
9.4 Plannen en tekeningen

- Plan 1: Overzicht
- Plan 2: Detail 1
- Plan 3: Detail 2
- Plan 4: Sites

Tekening 1: Profiel- en coupetekeningen

9.5 CD-rom

Inventarislijsten van het gerecupereerde vondstenmateriaal, van de sporen met beschrijving, van alle tekeningen en van alle foto's zijn digitaal beschikbaar. Dit is tevens het geval voor het dagboek, de foto's, de plannen en tekeningen.

Archeologisch vooronderzoek Ruien - Avelgemstraat

Plan 1 Situering

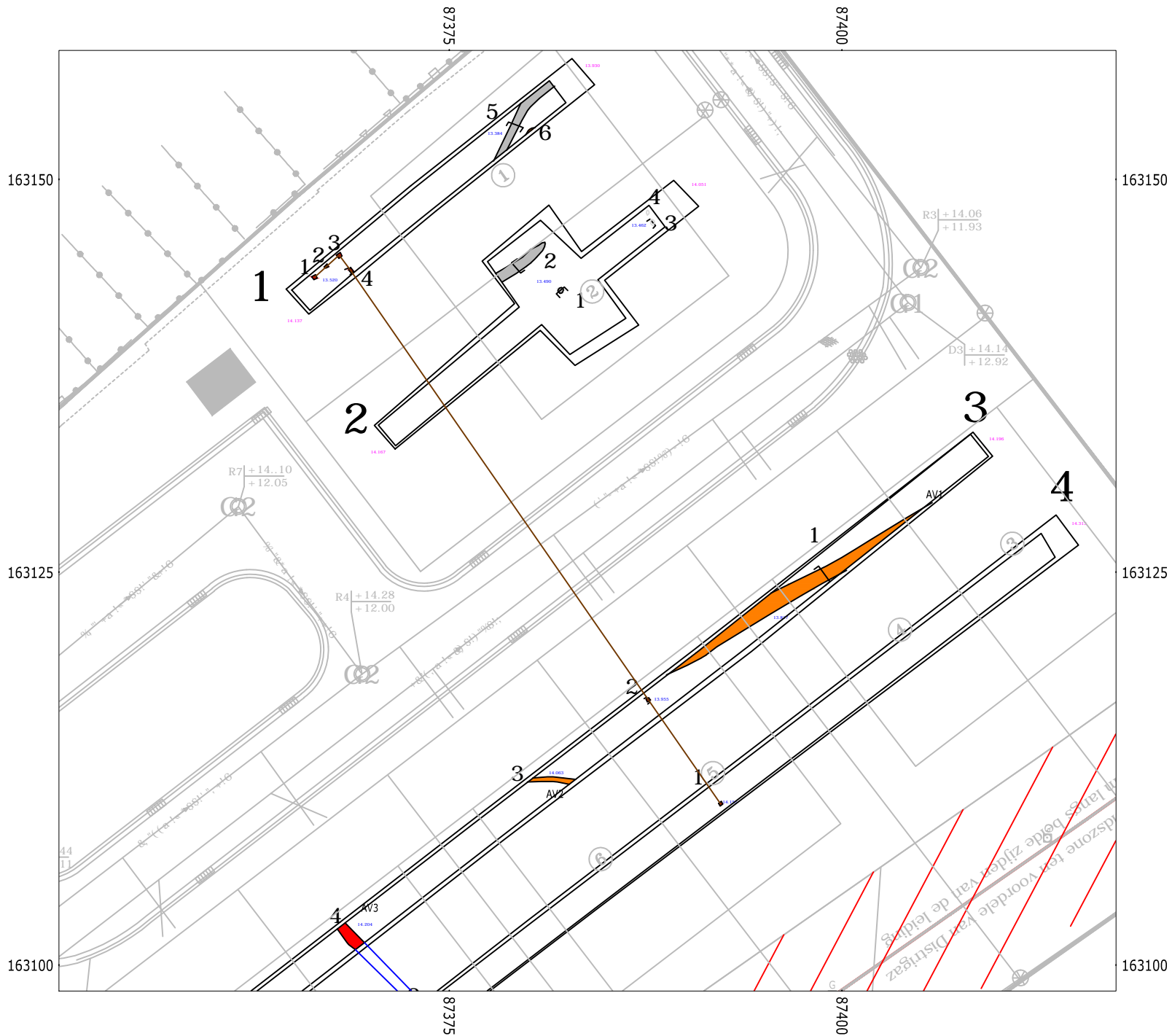
- Niet onderzoekbare zone
- Werkputten
- Natuurlijk spoor
- Structuur
- Hoogte spoor in m TAW
- Hoogte maaiveld in m TAW
- Nieuwste tijd
- Nieuwe tijd
- Onbepaald
- Site

Coördinaten in Lambert 72

Formaat: A4
ID: Grondplan

All-Archeo bvba

Archeologisch vooronderzoek Ruien - Avelgemstraat

Plan 2 Detail 1

- Niet onderzoekbare zone
- Werkputten
- Natuurlijk spoor
- Structuur
- Hoogte spoor in m TAW
- Hoogte maaiveld in m TAW
- Nieuwste tijd
- Nieuwe tijd
- Onbepaald
- Site

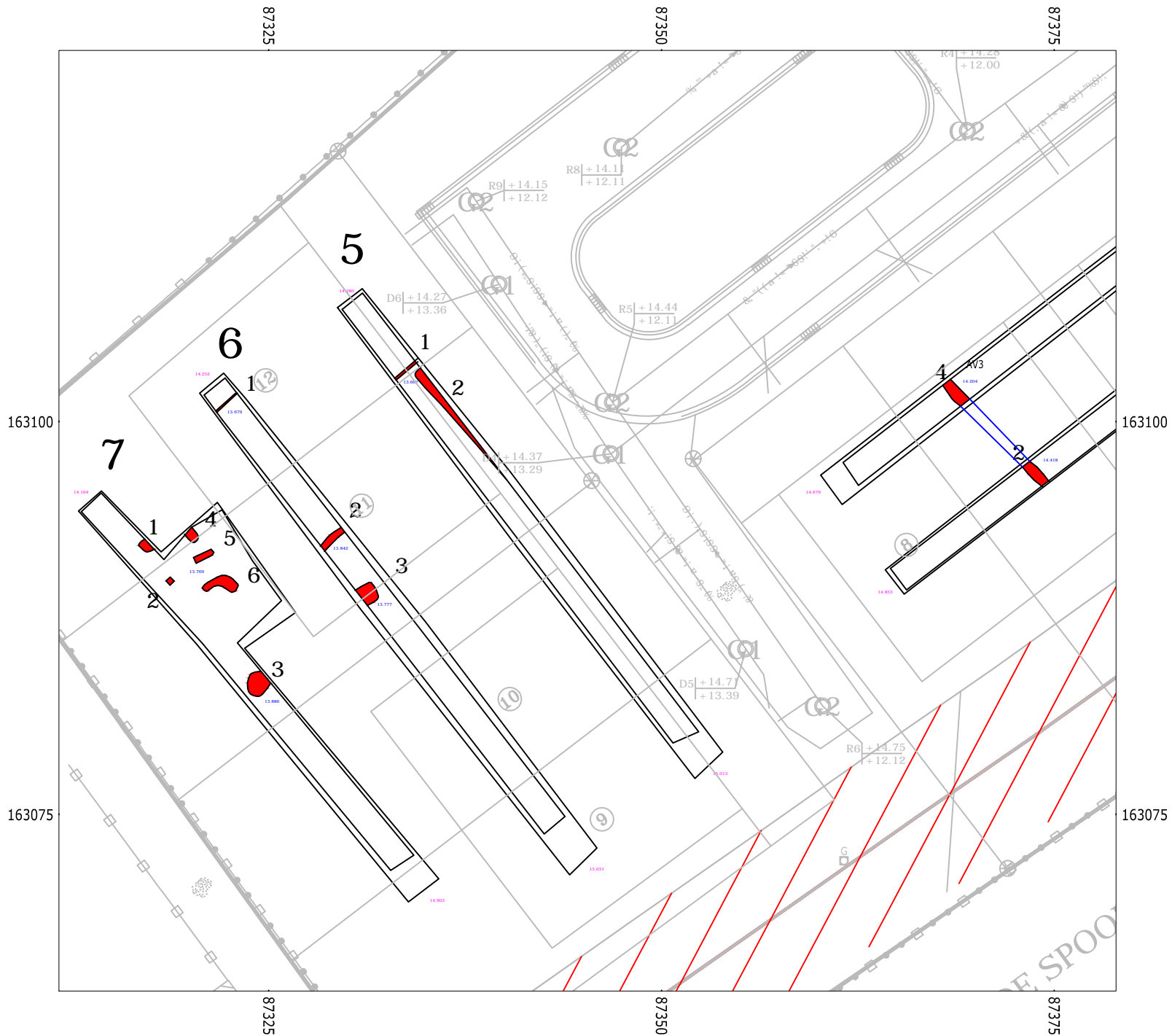
Coördinaten in Lambert 72

Formaat: A4
ID: Grondplan

All-Archeo bvba

Archeologisch vooronderzoek Ruien - Avelgemstraat

Plan 3 Detail 2

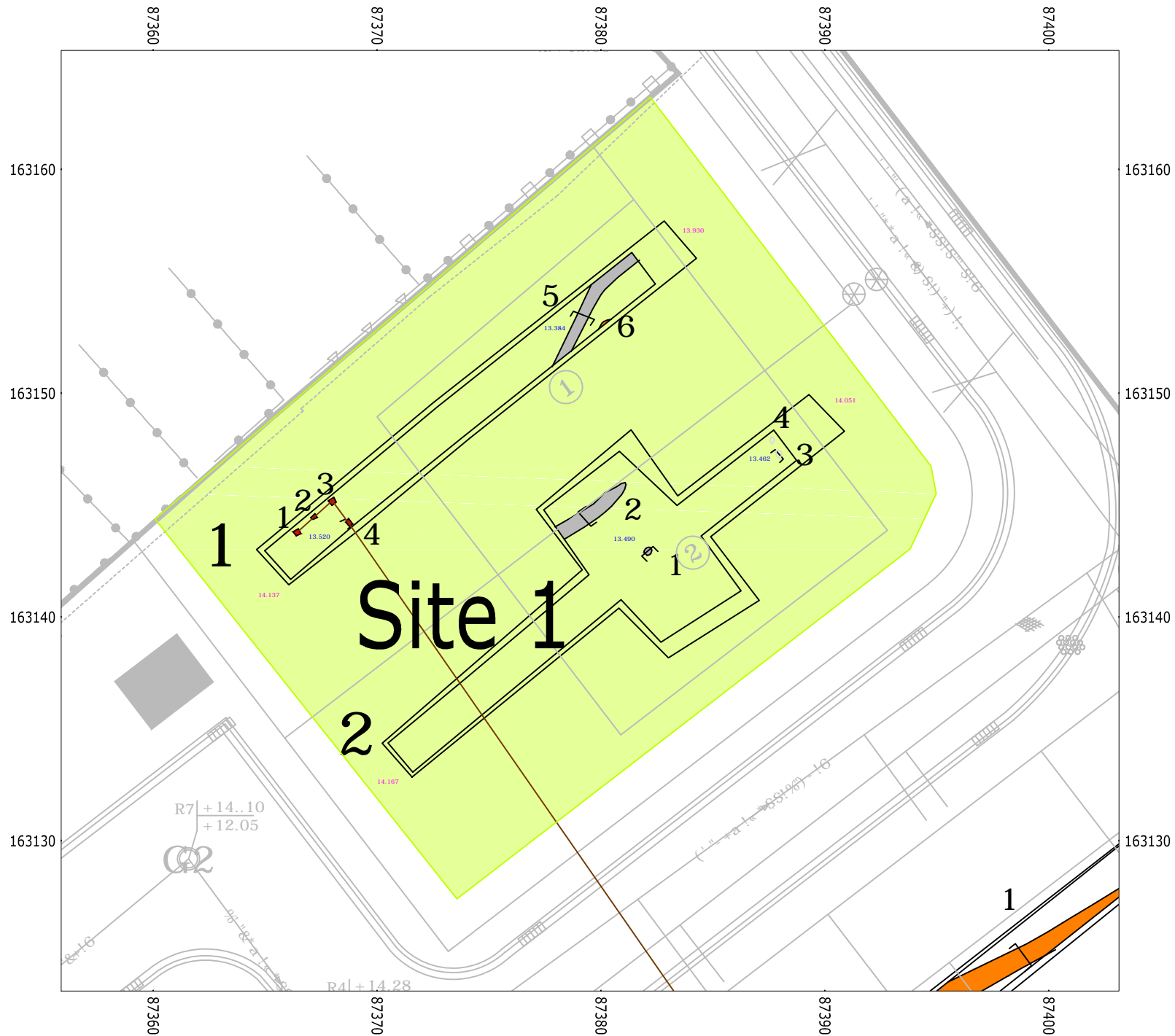
- Niet onderzoekbare zone
- Werkputten
- Natuurlijk spoor
- Structuur
- Hoogte spoor in m TAW
- Hoogte maaiveld in m TAW
- Nieuwste tijd
- Nieuwe tijd
- Onbepaald
- Site

Coördinaten in Lambert 72

Formaat: A4
ID: Grondplan

All-Archeo bvba

Archeologisch vooronderzoek Ruien - Avelgemstraat

Plan 4 Site

Niet onderzoekbare zone	
Werkputten	
Natuurlijk spoor	
Structuur	
Hoogte spoor in m TAW	
Hoogte maaiveld in m TAW	
Nieuwste tijd	
Nieuwe tijd	
Onbepaald	
Site	

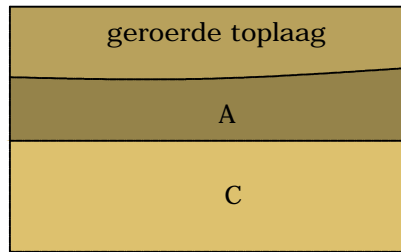
Coördinaten in Lambert 72

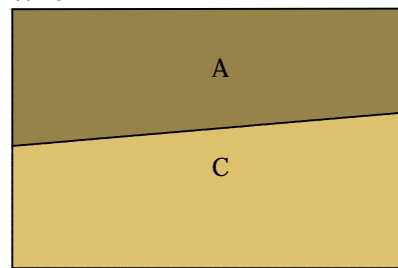
Formaat: A4
ID: Grondplan

All-Archeo bvba

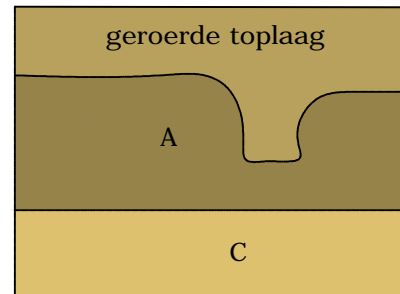
WP1PR1

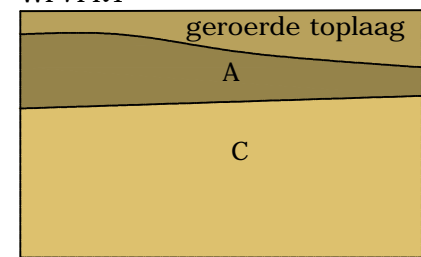
WP3PR1

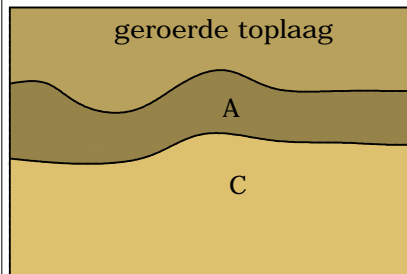
WP5PR1

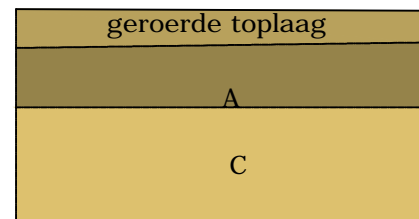
WP7PR1

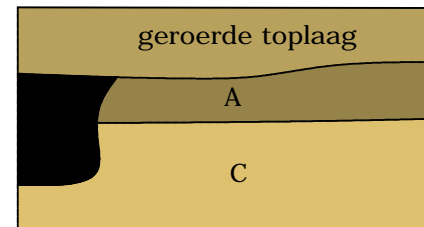
WP2PR1

WP4PR1

WP6PR1

WP1S4

WP1S5

WP2S1

WP2S2

WP3S1

WP3S2

1 m

Archeologisch vooronderzoek
Ruien - Avelgemstraat

Formaat: A4

ID: Profiel- en coupetekeningen

Projectcode: 2011/253
 Provincie: Oost-Vlaanderen
 Gemeente: Ruien (Kluisbergen)
 Toponiem: Avelgemstraat

Vondstenlijst - beschrijving

Datum	Vondstnr.	Locatie			Inzamelingwijze	Aardewerk			Glas			Metaal				As, sintels, slakken	Organisch materiaal						Mortel	Steen								Kunststof	Opmerkingen	Beschrijver	Totaal aantal fragm.		
		Werkput	Spoor	Kadastraal perceel		Vaatwerk	Bouwmatériaal	Andere	Vaatwerk	Bouwmatériaal	Andere	Munt	Bouwmatériaal	Gebruiksvoorwerp	Andere		Bot	Hout	Houtskool	Leer	Schelp/slakken	Andere		Kalksteen	Kalkzandsteen	Ijzerzandsteen	Zandsteen	Lei	Kei	Silex	Gebruiksvoorwerp					Prehistorisch artefact	Andere
11/08/2011	AV01	3	AV1		Vlak	1																															1
11/08/2011	AV02	3	AV2		Vlak	1																															1
11/08/2011	AV03	3	AV3		Vlak	2																														2	
11/08/2011	V001	3	1		Vlak	1																														1	
11/08/2011	V002	3	1		Coupe																															2	
Totaal						5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	
Totaal per hoofdcategorie								5		0			0						0		1													1	0		7

